Otázka: Ombudsman

Předmět: Společenské vědy

Přidal(a): Daniela

Slovo i institut vznikl ve Švédsku, kde byl ombudsman pověřen králem dbát na správné chování úředníků. V roce 1809 se institut ombudsmana dostal do švédské ústavy. Hromadného rozšíření se dočkal ale až v druhé polovině 20. století, v současné době je tento institut v různých formách rozšířen téměř ve 100 státech světa. V některých zemích je institut ombudsmana oblíbený natolik, že existují i na nižších úrovních státu, samosprávy či dokonce mimo státní struktury (ve firmách, v Česku ho má například Česká spořitelna). A naopak i na celoevropské úrovni existuje evropský ombudsman.

1. Zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv obsahuje čtyři části, které se skládají z dvaceti osmi paragrafů. Tento zákon nabývá účinnosti šedesátým dnem po jeho vyhlášené.

2. Působnost této instituce se nevztahuje na Parlament České republiky, prezidenta a vládu, Nejvyšší kontrolní úřad, zpravodajské služby, orgány činné v trestním řízení, státní zastupitelství a soudy, s výjimkou orgánů správy státního zastupitelství a státní správy soudů

3. Druhý paragraf upravuje podstatné informace o ochránci.

(a) Ochránce je volen Poslaneckou sněmovnou na funkční období šesti let z kandidátů, z nichž po dvou navrhuje prezident republiky a Senát; shodné návrhy jsou přípustné. Ochránce může

být zvolen pouze na dvě bezprostředně po sobě jdoucí funkční období.

(b) Ochráncem může být zvolen každý, kdo je volitelný do Senátu.

(c) Sídlem ochránce je Brno.

(d) Zástupce ochránce zastupuje ochránce v plném rozsahu v době jeho nepřítomnosti. Ochránce ho může pověřit výkonem části své působnosti. Pro volbu, pozbytí funkce, odvolání z funkce a právní postavení zástupce ochránce platí ustanovení tohoto zákona o ochránci obdobně, pokud tento zákon nestanoví jinak.

4. Ochránce je volen Poslaneckou sněmovnou na funkční období šesti let. Ochráncem může být zvolen každý, kdo je volitelný do Senátu.

5. Ne nemůže, je to neslučitelné.

6. Ne nemůže, musí být politicky nestranný.

7. Ochránce podává každoročně do *31. března* Poslanecké sněmovně souhrnnou písemnou zprávu o své činnosti za uplynulý rok

8. Ustanovení §6 odst.1 hovoří o pozbytí funkce, a to z důvodu uplynutí funkčního období, nabytí právní moci rozsudku soudu, kterým byl ochránce odsouzen pro trestný čin, přestal být volitelný do Senátu, ujal se neslučitelné funkce nebo vykonává činnost ve veřejné správě, vzdal se funkce ochránce. Ustanovení §6 odst.3 upravuje odvolání ochránce z funkce Poslaneckou sněmovnou, jestliže je zde neslučitelnost z důvodu jiné výdělečné činnosti, než které jsou zákonem povoleny, nebo je-li členem politické strany nebo politického hnutí.

9. Ombudsman má procesní imunitu, odlišnou od poslanecké.Ochránce nelze trestně stíhat bez souhlasu Poslanecké sněmovny. Odepře-li Poslanecká sněmovna souhlas, je trestní stíhání ochránce vyloučeno po dobu výkonu působnosti ochránce. Státní orgány, včetně orgánů činných v trestním řízení, jsou oprávněny nahlížet do spisů ochránce nebo mu tyto spisy odejmout jen na základě zákona a se souhlasem ochránce, a odepře-li ochránce souhlas, se souhlasem předsedy Poslanecké sněmovny.

Poslance ani senátora nelze postihnout pro hlasování v Poslanecké sněmovně nebo Senátu nebo jejich orgánech. Poslance ani senátora nelze trestně stíhat bez souhlasu komory, jejímž je členem. Odepře-li komora souhlas, je trestní stíhání navždy vyloučeno.

10. Veřejný ochránce práv jedná na základě

- podnětu fyzické nebo právnické osoby adresovaného jemu
- podnětu adresovanému poslanci nebo senátorovi, který mu jej dále postoupil
- podnětu adresovanému některé z komor Parlamentu, která mu jej dále postoupila
- či z vlastní iniciativy

11. Provádí nápravu chyb veřejné správy pomocí neformálních návrhů či doporučení a zejména pak prostřednictvím veřejného tlaku na dané instituce, kdy má možnost veřejně vyzvat instituce, které pochybily, k nápravě. Krajním prostředkem je možnost návrhu zahájení soudního jednání.

12. Ano, může zahájit soudní stíhání pro trestní čin, ale v krajní situaci.

13. Ochránce nedisponuje pravomocí pro podání návrhu na změnu či zrušení zákona. Maximálně může podat doporučení.

Případ: květen 2012. Ombudsman řešil případ romské matky, které obec odmítla pronajmout byt. Dal jí v mnohém za pravdu. Případ skončil tak, že se ženě podařilo získat byt v jiném městě. Ochránce přesto konstatoval, že se obec vůči ní nejspíš dopustila diskriminace z důvodu mateřství a nepřímé diskriminace kvůli etnickému původu. Varvařovský-ochránce připustil, že obec musí dbát, aby nájemníci nájemné platili. Chtít po nich pracovní smlouvu na dobu neurčitou je však podle něj vzhledem k situaci na pracovním trhu neadekvátní. Obci doporučil, aby svá pravidla pro pronajímání bytů zpřesnila.